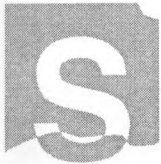

MUZEJI: PONOVO PROMIŠLJANJE GRANICA

Damodar Frlan
Etnografski muzej
Zagreb

U vake treće godine muzalci svih zemalja imaju priliku ujediniti se, raditi, razmjenjivati znanja i iskustva i družiti se na drugome mjestu. Elita iz svjetskih muzeja okupila se prošle godine na XVI. generalnoj konferenciji ICOM-a (International Council of Museums) od 17. do 26. rujna u Quebecu, Kanadi. Stručnjak-muzalac, ali i laik-posjetitelj muzeja, mogli bi u ovome vremenu mijena pronaći mnoštvo razloga i argumenata koji bi opravdali radni naslov Konferencije. Oko 2000 raspoloženi i samouvjereni muzejskih djelatnika svih rasa, jezika i usmjerenja preplavilo je taj najstariji i slikovit grad evropskih doseljenika na sjevernoameričkom kontinentu. Quebec je, među ostalim, i značajan turistički centar gdje je svaki materijalni trag tradicije i povijesti brižljivo zaštićen i uključen u "pogon" grada-muzeja. Brojni muzeji, od kojih je najveći dio izgrađen posljednjih godina, ponekad možda sa skromnim fondusom, konceptijski i tehnološki vrlo su suvremeno riješeni. Hrabar iskorak u eksperimentalne muzološke vode, kao što je, primjerice, Kanadski muzej civilizacije, uostalom i pristaje sredini koju još odlikuje smion pionirski duh. Promatrajući neke od tih prekrasnih novih muzejskih zgrada, uočavaju se arhitektonska rješenja s tornjevima nalik crkvenima, prostrani ulazi, predvorja i dvorane što također pomalo odišu atmosferom nekoga hrama. I sam odnos stručnjaka i posjetitelja prema muzejima i njihovim zbirakama odaje nešto nalik religijskom štovanju. Trendovski stav? Visoko razvijena svijest o važnosti vlastite i tuđe kulturne baštine? Kompleksi zbog "kratka" povijesnog vijeka Kanade? Što god bilo, zbog visokog rejtinga profesije i uvjeta rada, predstavlja san prosječnog muzalca i, dakako, pravo mjesto za razgovor o temi Konferencije.

Radni programi Konferencije održavali su se u muzejima, kongresnom centru, bibliotekama, sveučilištima i hotelima, a neformalni susreti u svako vrijeme i na svakome mjestu. Konferencija je započela plenarnim sjednicama na kojima su pozvani predavači govorili o različitim ali aktualnim temama. Uloga muzeja - dućan ili muzej, kulturna raznolikost i muzeji, odnos muzeja prema okolišu, bila su glavna pitanja na koja su predavači pokušali odgovoriti.

Daljnji tijek Konferencije bio je podijeljen na stručni i prateći kulturni program. U okviru stručnog rada idućih dana održavali su se radni sastanci međunarodnih komiteta i drugih organizacija. Brojne kulturne priredbe i događanja ispunili su ostatke slobodnog vremena sudionika. Kanadani su se potrudili da pokažu ono najbolje, a u skladu s tim je bilo i visoko pokroviteljstvo kanadske vlade nad Konferencijom. Sudionici su imali čast pozdraviti Federica Mayora, generalnog direktora UNESCO-a, i oprostiti se s Alphom Omar Konareom, dotadašnjim predsjednikom ICOM-a.

Istodobno, na sjednicama tijela i komiteta ICOM-a službene osobe i predstavnici nacionalnih i međunarodnih komiteta bili su zaokupljeni uobičajenim proceduralnim pitanjima. Izabran je novi predsjednik ICOM-a dr. Saroj Ghose iz Indije, novi potpredsjednici Patric Boylan i Vinos Sofka, predsjednik Savjetodavnog komiteta Jacques Perot, kao i drugi funkcionari i tijela. Odlučeno je da organizacija sljedeće Generalne konferencije za tri godine bude povjerenica Norveškome nacionalnom

Novi grafički znak ICOM-a, promoviran na Generalnoj konferenciji u Quebecu, 1992.

INTERNACIONAL COUNCIL OF MUSEUMS
CONSEIL INTERNATIONAL DES MUSEES

komitetu ICOM-a. Budući da je za mjesto održavanja Konferencije izabran grad Stavanger, tema će biti mali lokalni muzeji. Osnovan je Fond ICOM-a za potporu nacionalnim komitetima čiji članovi nisu u mogućnosti plaćati članarinu, a financira se iz dobrovoljnih priloga nacionalnih komiteta koji žele pomoći kolegama da ostanu članovi ICOM-a. Iznos članarine povećan je 2 posto. U strukturi članstva predložene su nove kategorije članova studenata i umirovljenih muzejskih djelatnika. Na 17. sjednici Generalne skupštine prihvaćeni su izvještaji generalnog tajnika i financijski izvještaj. Prihvaćen je trogodišnji program rada i proračun. U izvještaju o radu ICOM-a 1989.-1992. navedeni su podaci da ICOM okuplja 10.000 članova iz 120 zemalja u 80 nacionalnih komiteta, 24 međunarodna komiteta, 10 pridruženih i 2 regionalne organizacije. Prema predsjednikovu izvještaju, najvažniji uspjesi ICOM-a u tom razdoblju jesu profesionalniji rad, objavljivanje više naslova kao što su, na primjer, Statut i Kodeks profesionalne etike. ICOM je u povodu Konferencije izdao imenik ICOM-a koji sadrži ažurirane podatke o svim članovima i komitetima ove organizacije, a promoviran je i novi znak ICOM-a. U izvještaju UNESCO-ICOM-ovog Informacijskog centra navedeno je nekoliko projekata kao što su Prototip CD-ROM referentne bibliografije (jedno od mjesta pokusne primjene je zagrebački MDC), primjena Međunarodne muzološke baze podataka - BMUSE, itd.

U program rada 1992.-1995. uključeni su ciljevi iz dugoročnog programa 1992.-2001. ICOM-a:

- muzeji i razvoj (uloga muzeja u procesu obrazovanja i kao elemenata društvenog i ekonomskog razvitka),
- pitanja etike i zakonodavstva (primjena Kodeksa profesionalne etike i sprječavanje otuđivanja i nezakonite trgovine kulturnom baštinom),
- povezivanje i razmjena muzeja na regionalnoj i međunarodnoj razini,
- zaštita kulturne baštine (primjena Haaške konvencije).

Za razdoblje do 1995. prihvaćen je niz specijalnih projekata, a u nekima se uočava mogućnost sudjelovanja Hrvatskoga nacionalnoga komiteta.

Na drugome mjestu, u dvorani hotela Hilton, organiziran je veliki sajam literature, filmova, opreme i pomagala koji se upotrebljavaju u muzejima ili imaju veze s muzološkom problematikom. Ako bi trebalo sažeto opisati bogatu ponudu na sajmu, zaključak bi bio da je najviše izlagača nudilo programe za obradu muzejske građe i dokumentacije uz pomoć računala, tehnologije za pohranjivanje, obradu i korištenjem slikama, te sredstva i pomagala za sve vrste zaštite muzejskih predmeta i objekata. Velika živost koja je vladala na ovome sajmu znak je "specifične težine" struke koja u zapadnim zemljama okreće respektabilni kapital.

Za članove ICOM-a iz Hrvatske Konferencija je bila posebno važna. Tom je prilikom u punopravno članstvo ICOM-a primljen Hrvatski nacionalni komitet ICOM-a, osnovan početkom 1992. godine, a nakon raspuštanja Jugoslavenskoga komiteta u listopadu 1991. U Quebec je stiglo 5 članova ICOM-a iz Hrvatske, Višnja Zgaga iz Muzejskoga dokumentacionog centra, dr. Tomislav Šola s Filozofskog fakulteta, mr. Marijan Susovski i Željko Košćević iz Galerija grada Zagreba, te Damodar Frlan iz Etnografskog muzeja, predsjednik Hrvatskoga

nacionalnoga komiteta. Neki od njih održali su predavanja na sastancima svojih komiteta (MPR, ICME), s temama koje nameće naša stvarnost, odnosno potreba da se s posljedicama rata upoznaju stručnjaci iz drugih zemalja. Izlaganja Višnje Zgaga i mr. Marijana Susovskog, koja su bila popraćena projekcijama, slušana su s velikom pažnjom i nelagodnom zbog potresnih svjedočanstava o posljedicama rata. Osobni susreti i razgovori s kolegama iz svijeta također su pridonijeli njihovu boljem poznavanju naših prilika i stavova. Naši predstavnici su Komitetu za rezolucije podnijeli i pisani prijedlog rezolucije u kojoj se osuđuju uništavanja muzejca i kulturne baštine od strane agresora u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Na zasjedanju Generalne skupštine prihvaćene su dvije pripremljene rezolucije, od kojih prva govori uopćeno o položaju i ulozi muzejca i stručnjaka u današnjim prilikama, a druga o otklanjanju opasnosti koje ugrožavaju kulturnu i prirodnu baštinu.

Ako bismo željeli o cijeloj Konferenciji, koja je stajala oko 2 milijuna dolara, donijeti neki sud, moglo bi se reći da su sudionici, unatoč pretrpanosti programa i prevladavajućoj užurbanoj atmosferi, mogli od ovoga skupa imati koristi. Ona se očituje u mogućnosti upoznavanja s problemima struke diljem svijeta, prilici prikupljanja najrazličitijih korisnih informacija, te u mogućnosti upoznavanja s novim kolegama i susretanja onih poznatih od ranije.

Primljeno: 17. 5. 1993.

SUMMARY

Museums: Rethinking the Boundaries

by Damodar Frlan

The General Conference of ICOM convened from the 17th do 26th of September 1992., at Quebec, Canada. Some 2 000 museum workers from all over the world gathered at this meeting and took part in the numerous sessions of international comities. The conference was accompanied by various cultural programs, a large fair of museum equipment, the new ICOM emblem was promoted, etc.

The Croatian National Comity, established in 1992., was received at the Conference as a full member of the ICOM. The five members of this Comity participated in the Conference and in the work of MPR, ICME, CIMAM and ICOFOM - Comities of ICOM.

IZVOD IZ ZAPISNIK SA 75. SJEDNICE IZVRŠNOG SAVJETA ICOM-A QUEBEC (KANADA) 19. I 25. LISTOPADA 1992.

Odluke Izvršnog savjeta

6.1. Nacionalni komiteti

Odlukom Izvršnog savjeta ustanovljena su tri nova ICOM-ova nacionalna komiteta: u Hrvatskoj, Sloveniji i Swazilandu.

Irina Antonova zaželjela je dobrodošlicu novim komitetima ICOM-a i čestitala njihovim članovima koji su prisustvovali sjednici.